ناول

شین خالی

Ketabton.com

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالی

ناول

د انځوريزې شاعرۍ يوه بيلګه

سميع الدين افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم : شين خالی

ليکنه : سميع الدين افغاني

د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال

خپرندوی: افغان ننګ ويب پاڼه

کمپوز او ډيزاين: اجمل اکبري

د چاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدرورکارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صيب نه د کتاب د خپرولو او ډيزاين نه يوه نړۍ مننه ، کورمو ودان٠

سميع الدين افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلا بیلو خپرونوکې په ځانګړي توګه د انټرنیټ په پاڼوکې خپورشوی دي ، زموږ د ګران هیواد دکلو او بانډو او کلیوالي ژوند یوه نوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند دغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما دغه لیکنه زموږ د هیواد دکلو ا وبانډو یو ژوندی انځوردی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی ا و د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.
د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې دهیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې د هغو ددې پیرزوینې څخه د زړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو ترڅنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي د انځوریزې شاعرۍ ترسرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې د هغوی د اپیرزوینه د مننې او یادولو وړ بولم.

دهیواد ځوان اوتکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم منندوی یم چې دناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدارنګه دهغو نشریو اود انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو ترسرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلې دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې شين خالۍ هم شته

خوشاله يم چې اوس زموږ يو شمير شـاعرانو د شاعـرۍ پـه څنګ کـې د پښتو داستاني او هنري ادبياتو ليکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده ۰
که د تيرې پيړۍ په لمړنيو لسيزو کې د لنډې کيسې ليکوال او مينه وال د ګـوتو په شمير وو خو اوس په لسګونو دي ۰ ولې د ناول او رومان ليکوال لا اوس هم د ګوتو په شمير دي ۰
د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ له مخې پښتو لنډه کيسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸ م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخيلي لـه قلمه څڅيدلې او ښکه ده او « شليدلې پڼه» نوميږي ۰
همدارنګه نومړي ليکوال بيا د ۱۹۰۹ او ۱۹۱۰ م کالو ترمينځ د ماه رخ يا «نتيجه عشق »په نوم ناول چې د يو عيني پيښې انځور دی هم ليکلی دی ۰
که څه هم له دغه ناول نه د مخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګيدلی دی چې لمـړی يې «معرات العروس» د ميا حسيب ګل ژباړه او دويم ناول بيا د تـوبته النصوح په نوم ياديږي چې د دغه ناول د ميا محمد يوسف په زيار ترجمه شويدی ۰
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول ليکل دود شول ۰ ولـې دومره نه چې د ناول د مينه والو تنده پرې ماته شي ۰

د نيکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شين خالۍ په نوم يو اثرتـر لاسه کړ چې ښايي د افغاني صاحب د سترګو ليدلې کيسه وي چې د نومړي له خوا کښل شوېده ۰
کله چې نومـوړي ماته د شين خالۍ په نـوم ليکنه را وليږلـه چې څه پرې وليکم ،نو په ډيره مينه مې دغه ليکنه سرترپايه ولوسته ،خدای شته چې زه يې هم خپلو تيرو خاطروته ستون کړم او د خپل کلي ، کـور ، اوجرې او ديرې مې کيپې سترګو ته ودريدې ۰
د شين خالۍ ليکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله ليکنه کې ډير ښه انځور کړي دي ،د تورګنيف خبره « يو ازې رښتياويل که هر څـومر غښتلي وي هنر ندی » نو ځکه خـو دداستاني او هنري ادبياتـــو ليکوال ته پکار دي چې خپلو ليکنو ته هنري جامې په تن کړي ۰
د هر ناول هډوکي او بدنه د ناول مينځ پانګه جـوړوي ،خو ددې لپاره چې د ناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وريښميني جامې په تن کړو غوره به وي چې د ناول بڼه داسې را ونغاړو چې لوستونکی يې لـه بڼې او مينځپانګې نه رنګ او خوندواخلي ۰ ياني ډيالوګونه يې اغيزمن ، ژبه يې خوږه او روانه ،کرکټرونه يې بايد لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پيدا کړي ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه یې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبـه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکــړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنریاثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پـه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښیي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښني٠ نوموړي د یو مرکې په ترځ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهې » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې ځـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما پـه اند پـه هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چـې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دریې ښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونوکیسه٠ددغـوکیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پــه نظم ویل شـوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغولرغونو کیسو کې دادم خان او درخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو .
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته دشین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي .

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م ۰ کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور ېزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتا شافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.
پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کو م.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنرې استعــدادونه لــرې چې هر یو یې په خپله برخه کې د جــامعې او خلکو لپاره پــه خپل وخت کــې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدو نکې دي.
موږ په هیوادونو او نړۍ کــې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې.
همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې او په ډیرو نــوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو.
زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توره د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شــاعرانو ښکلې شــعرونه پــه خپل خـــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیا یې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.
پخوا کـه یو ښکلې شعر په یو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوزتر څنګ د یو ښکلې کلیپ جـوړولو ته هـــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصرې میدیا ګــانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوي چې نـــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د پورتني اصل په نظر کې نیولو سره په او سنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضروروړت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرې یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکي او د خپل دانځور مختلف حالتونـــه په نثر او په مناسب ځایـــونو کـــې
د شعر په بڼه ترسیموي او په همدې ډول د خپل د ښکلي شعر انځور په نثري او شعري بڼه لیکي او ټولني ته یې وړاندې کوي چې دا کار که له یــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د نني جوامعو په ادبیاتو کې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خــوږ ژبو هنـر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلي کلیپونه جوړ او خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هیلې ددې طرحی په نظر کې نیولو سره دا دي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالی ترسر لیک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشري نړې ټولو شاعرانو او لیکوالانو څخه هیله لرم چې ددې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لا ګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشري ټولنه ځانله ځانګړي خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بیلابیلو برګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه د غرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لرې.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالی ترسر لیک چې یو ژوندی تاریخي کیسه او زمونږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه ریښتني داستان دی چې ددې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالۍ او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالي په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه ددوستانو څخه هیله کیږې چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په درنه مینه

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او د کلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوي زیړګل ته په نامه کړې وه ۰ زیړګل لا کوچنی وه چې مور او پـلار یې په حق رسیدلي وه نو د زیړګل تـره د هغه تعلیم ، تـربیه همدارنګه اعـاشه او روزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیړګل د مور او پلار نشتوالی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندي هم زیړګل ډیر ګران وه او هغه ته به یې د خپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰
زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ ځیره همیشه په سترګو کې وه ،د هغې په لیدو بـه د مینې ، مـحبت ، هـیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې د هغه تر خولې د اسې زمزه تر غوږو کیده :

ښـه ښکلا ښـه نازونه یـې دی
تور اوربـل شنـه خالونه یې دی

شین خالۍ پـه رښتیا هم طبعي ښکلا لرلـه چې د کلي په خـورلڼو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،د هغې ښکلې ځیره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل پـه زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتـل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مـــخ یې ځلــیږی له نوره
شوخ نـــظر ســترګکونه یې دی
تور اوربــل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګـــــر منترونه یې دي
تور اوربــل شنــه خالونه یې دي

د شین خالۍ په تندي ،زنې او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه :

جګه ونـــه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریـــبونـــه یې دی
تور اوربــل شنــه خالونه یې دی

او په اخر کې به یې خپل د مینې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربــل شنه خالونه یې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شين خالۍ

شين خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغې به د زیړګل په اوازکې د مینې او محبت احساس کاوه ۰
شین خالۍ دموراوپلاریواځینۍ لور وه چې هغه یې ډیره نازوله اوطبعې پسې به یې ګرزیدل ۰

هغې دکلیوالي سینګارسره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به دکلي په کوڅو کې پنارو سرشونو مور ته به یې په خواږه اواز کې ویل۰
مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او دکلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري ماما نه دسینګار شیان رانیول۰
شين خالۍ د بنجاري ماما نه چارګل ، پازیب ، سیخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول دسینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله۰

موري بنجاره ماما راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
موري بنجاره ماما راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کې تیریده نوخوشبویې به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاوه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده۰ چې هغې به د بنجاري په راتګ د مور نه د پیسود ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډير خوښيږي
رنګ رنګ سيــــخکونه په اوربــل مې هوسيږي
عطر شام پاريــــس مې په دمـــاغ ډير ښه لګيږي
نقدي پيسې نه وي ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلی دی

شين خالۍ په کليوالي سينګارکې د کــلي د نـورو خــورلنــډو ښځه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزو سره وه ،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه ټـنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه ،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډير شوق کله کله مورته داسې ويل٠

اخــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډير خوښيږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زروچـارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلی دی

شين خــالۍبه دمــور او هــــمزولـــو سره د زړه راز او هيلې داسې شريکولې٠

ځان چې مې سينګارکړه بيانوځمه دګدر په لور
موري دهـــمزولـــوسره نـن دمـــازديګرپه لور
ډيربـــه شم خوشحاله چـې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې ښومره ښکلی دی
موريې بنجاره مــامـــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پـــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موريې بنجاره مــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توريې توريې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موريې بنجاره مــامـــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځې نوردګدرپه لور
موريې د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موريې بنجاره مــامـــا راغلی دی

*** ******

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کور ترڅنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤچې د کلي د لوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې دهغې نه به یې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله اوهمدارنګه د باغچې په مینځ کې یې دابوپکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې دهغه د پاسه یې داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې داغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هواهرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده٠

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالې او نورو ښایسته ګلانو سربیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړګل به دهغو څخه څارنه کوله٠

زیړګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونو ځمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوختؤ ٠

زیړګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله٠

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:
زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړ ګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته یې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا دې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ·
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشې دي او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ·

زیړ ګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دې اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دې بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ·
زیړ ګل ته د شین خالي د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مــانــه د زرګــر د دوکــان
خیــالي پــاولــي غــواړي

سپینی لیــځې تشــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیړ ګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسې ویل:
زیړ ګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن ځمونږ د اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې څاروی هم درنه وګي یا تږي پاته نشي ·

زیړ ګل چې د شین خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم·

شین خالۍ چې د پلار او زیړ ګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیړ ګل د شین خالي په تنده پوه شو ورسته یې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم.

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پری ماتوله د سباورځې د شین خالۍ دزرګرددوکان دتـګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوږ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــڅې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کـلیوالې حســن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعــرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ،خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغــه د ټنګ ټکــور سره ځانګــړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږ اوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تــل به په خوښــیو ، اخــترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیــدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم بــه اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږ اوه او د کلي د ناپې ځوی مــیراجاني بـه د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پــورته کــاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست.

د زیړګل سندرې د هغه دزړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د ســندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوۍ لرله.

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امــسا په لاس کړه د ستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کــولې چې په رښتیا بــه د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده.

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او دزیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ،هغې دلښته په شان جــګه ونه او د کوترې په شــان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلي مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالۍ
لکــه کــوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زېړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کليوالې سينګار او نزاکتونو تراغيزې لاندی وه، خپل د سترګو ليدلی حال د اسې اظهار وه:

د سيخکوکتار يـې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نــظريی زړګی ويوړه د ګـوګله ځينې
په سرومنګلو يې لاس تيرکړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيده شين خالۍ
لکه کــوتره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

شين خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به يې د ښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بيا به د خپلو خورلڼډو سره په چکر شوه چې زېړګل به داسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازيګروه نه
د پلو لاندې پــټې کاتــه يې په هنروه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليده شين خالۍ
لکه کوتــره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

او په اخره کې زېړګل د خپلې مينې سندره داسې ختموله:

يو يې په غاړه سورکميس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريده شين خالۍ
لکه کوتــره مې د ورايــه ولــيده شــين خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیوا له جلۍ

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تلله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورا یه ولیدله جلۍ

د سیخکو کتار یــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریې زړګی ویوړه د ګــوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیرکړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورا یه ولیدله جلۍ

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګر وه نه
د پلو لاندې پــټې کاتــه یې په هنروه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورا یه ولیدله جلۍ

یو یې په غاړه سور کمیس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورا یه ولیدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږو شیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې۰
که څه هم څو وارې زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مـور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې ځخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه۰

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلرو خو خبره داده چې۰
زیړګل د شین خالۍ مور ته مخ را واړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالۍ مور خپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږي چې ته دې په اکا او په موږ ډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې او کله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونــیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې۰

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه بریښیدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولګي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زيړګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تـــره يې د زيړ ګل فراغـــت هغه ته مبارکې وويله او دلوی خدای شکرېې ادا کړ چې دهغه هيله کوم چې زيړ ګل دتعلم او پوهې خاوند شې تر يو حده تر سره شوه ۰

د زيړ ګل پام داوس لپاره ددرسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو دازمويني لپاره به يې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او دمکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل۰

څه مده ورسته زيړ ګل خپل د ښوونځي د دوری همصنفيانو ته په خپله حجره کې دميلمستيا بلنه ورکړه ، د ښوونځۍ دوستانو هريو دتعليم ددورې خـــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي څرګندوله ۰
د دوۍ کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زيړګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زيړګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زيړګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ماپدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هـــر صورت کـــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار موږسره څه کوې دبلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف يو مشکل شته که چيرې زه دتحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به دکورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شي ، اکاته هم هغه د ځواني قوت ندی پاته د بلې خو د شين خالې څـــخه لرې کيدل هم ګران دي ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه ترسره شي وګورو چې قسمت او نصيب مـــو کوم لور ته بيايې ا و څه راسره کوي۰

شين خالۍ هم د زيړګل د مساپر ي ترفداره نه وه او د زيړګل دجدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړ ګل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لــه موږد سره نه کموې.

زیړ ګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشــه چې د بدې ورځې یار دې شــم
ستـــا د پــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــه وړمه شمــه بهار دې شم

زیړ ګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتـــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم
ته ما ته په مینـــه مینـــه وګوره
زه دې سره لمبــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مـــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصـــه سره خـــوند کوي
راشـــــه چې د مینې وفــا دار دې شم

زیړ ګل چې د شین خالی جګه ونه ، هسکه غاړه اود پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــه غاړه زیب لري امیـــــل سره
راشــــه چې د سپینې غــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پایزیب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم

ستــــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــه ورېمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم

ته ما ته په مینــــه مینــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــه شمه انګار دې شم

مـــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شم سینګار دې شم

مینه د اخلاصــــــه سره خـــــوند کوي
راشــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زیب لري امیـــــل سره
راشـــه چې د سپینې غــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پایزیب دې شم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

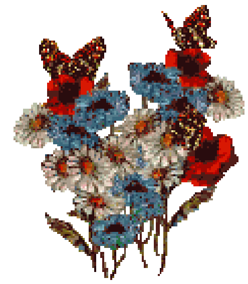

شپږمه برخه

شین خالی

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کــې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابــلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشــکلاتو او مــوانعــو په مقابل کــې د پوهــې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیري انسان د ژوند پــدې پړاونو کې معــقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي ۰

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي ۰

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولــګیو د فاریغینو د کانکور د ازمویني نیتهه اعلان شوه ، زیړګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازمویني د نــیتهې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړاو د خپلو نژدې دوستانو کوم چې د ازمویني لپاره بــې امادګي ښودله ،دا هیله وکړه چې یو ځاې به د ازمــویني لپاره درسی پروګرام په مخ بیــایي په هــمدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازمــویني تر نیتهې پورې بــه هــر ورز د سهــار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشي او د ازمویــنې په احتمالي پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي ۰

د زیړګل دا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په هجره کې یو ځاې د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معــادلې حلیدلــې او هــمدارنــګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په ربښتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړې۰

زیړګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځي ته بریالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموینه په بری پای تــه ورسوله او د خپــلو خوښې د پــوهنځۍ ګانو په لستونو کــې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتو او لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالۍ اظهار بې کاوه۰

زیړګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالي بیرته خپــلو کلو او بــانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری بې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کــورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله۰

زیړګل اوس د یو نوي حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځــیو تــه د بریالــتوب چانس ترلاسه کړې وې باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو په لیلیه کې میــشت شې ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تــلوبه څوک د کورني جنجالونــه حلوې او د هغوی جوړیا نــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ۰

زیړګله ځویه !

ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم۰

زیړګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟

هغه په داسې حال کې چې شین خالۍ او د هغــه مور هم هلته نــاسته وه زیړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:

زیړګله !

هغه لږ څه غلی شو بیا یې پــه داسی حال کې چــې خپلې میرمن او شیــن خالۍ ته کتل زیړګل ته داسی وویل:

ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مــطلب ته درســیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي۰ زه ستا په تشویش او مشکلاتو بانــدې پوه یم ، ته زموږ لــه خوا هیــڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشې ، زموږ په کلو او بانډو کې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه مور هم عــمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزگر په مخ بیاپې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زمور مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالی مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شې۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاڅید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د ځارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالی نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالی ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف یې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومني او د زیړګل د بیــلتون د زغم او حوصلې توا ن پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې یې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدارنګه ملګرویې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلې خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل دملګرو د رارسیدو سره سم د کلې اوسیدونکو ، سپین ږیرو اودوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابی هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شين خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خـدای پامانې وروسته يې رڼې او به د ټوټکې په دود د هغوی پسې وشيندلې.
زيړ ګل او د هغه ملګرو خپل بيکونه ترغاړه او د ولايـت د مـرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي ليليې ته ورسيدل.
د پوهنتون د ليليې په انګړ کې د محصلينو د هستوګنې د خونـو لست زړول شوې وه ، هريو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پيدا کړ او د نويو ملګرو سره يې معرفت حاصل کړ.
زيړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو يار وه ،ورسته له څو اونيو د هغه ليدلو لپاره لاړم ، هغه چې به هميشه د خپل د شين خالۍ د پاکـې مينې کيسې زما سره شـريکـولې زما په ليدو ډير خوشاله او د نوې ژوند د کيسو ورسته د شين خالۍ د بيلتون په هکله داسې ويل:

د فکر تــــال کــــې زنګيده ليونۍ
بيا پـــــه زړګـــي مې وريده ليونۍ

زيړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شين خالۍ څيره ورته په فکر او خيا لونو کې زنګيد له د خپل خوب کيسه داسې کوله:

ما مــې د زړه ورته داغونه شميرل
دا بـــې پروا وه خنــــديده ليونۍ

هسې بــې درده بې احساسه نه وه
څـــما په ميـــنه پوهيده ليـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــــينې کوه
لکه د ګـــل به غــــوړيده ليـــونۍ

او د خپل د مينې سندره يې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شيبې تيرې شوې
چې په مــــالت کې اوسيـــده ليونۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني ځومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

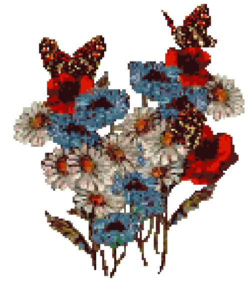

اومه برخه

شین خالي

زیږګل ورو ورو د ښاري ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نويو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالي ژوند تاثیرات او کرکتر د ورایه په سترګو کیده ۰
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیږ ګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وایې:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې۰

خو د زیږګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي۰
زیږګل د تحصیل په شرایطو کې د وخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه دا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشې ، هغه ته دا جوته شــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت او د زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړي او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسي ژبــه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې د هغو یادول په بنسټیزه توګه د هر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکې ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکې کتابونه متالــعه کول او دطب د علــماو د نظــریاتو سره هم اشنـــا کیده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښـــنو ، نظریـــاتو اوداحزابو ترفـد ارانو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول.

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخـــوالو عوامل تشریـــح کول او و یـل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده.
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زمـوږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دي چې کولای شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحددین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل.

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښـــکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دي او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري.

ددې خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلې وه چې د ا وخت هـــغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي.

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هــر لمانځه وروسته هغو تـه دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې.

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه. هغې هر مازیګرۍ د زیړګل د شوتلو پنډ او د څارویـــو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه.

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورځ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چېرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله
ښکلی چارګله شینو جانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلې د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیرخوندورکاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګي تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته سور شال کلیوالي بې په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس بې ځومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلې چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې بې توري تور اوربل بې مزې دار دی نا
ځومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزه پري دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

د جلې شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکارې
ښایسته سور شال کلیوالي بې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس بې ځومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

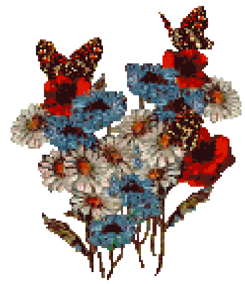

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې ۰

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغـم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلي وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کـې کلي ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي ۰

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پـلار دې ددهقان سـره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پـلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کـې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چـې د ډاکټرۍ اول کـال ډیر زحمت پکار لري وایې که څوک په دې کال کـې بریالـی نه شي بیا نو ډاکټرۍ د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایـې چې پـه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي۰
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته یې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځې، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي.

شین خالې ددې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده دزرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکوڅو ورځو کې بې دواد ه تیاري نـــیوله ،هغې ته یې د زیړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالې احساس بې دهغې ترغوږوورساوه.

زرڅانګې وویل . زه هم د خدایه دا غواړم چــې زیړګل زما د واده پورې راشي خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي.

دزیړګل هم د لمړي سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پاې ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو درخصتې لپاره تیـــاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته دسوغاتونو د اخستلو په نیت دخپل دخونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او دعلاقې ورڼ سوغاتونه یې هغو ته راونیول.

شین خالې چې د بنجاره سینګار ډیر خوښیده، هغې ته یې شنه او سره بنګړي، جامې ښکلې ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدارنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوې لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځاې کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرې د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي.

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او دخپلو هلوځلو او زیار څخه راضي معلومیده داسې احساس بې کاوه چې هغه څـــه چې یې پتیلې وه پـــه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضې وه خو ددې رضایت او خوشالې تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه تر لاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځې د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او دځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـــان د موټرو تم ځاي تـــه رسوي او کله به بیا په خپلو کلي او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لې اوربل ته بـــه په باغچه کـــې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري.

سهار زیړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې دسفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ اودخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتېو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او د خپل ولایت د موټرو تم ځـاې ته روان شو ، د بس په تم ځاې کې یې د خپل ولایت ډیـرې اشنا څیرې تـر سترګو شـوې خـو د زرڅـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول.

په لاره کې زیړګل د زرڅانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړګله !
ښه شو چې ومې لیدلې ،ما فکرکاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې. هغه د بس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرڅانګه او هغه بله یې مور ده.

موږ دلته د واده خرید ته راغلي وو ، خرید موو کړ ، که د خدای رضاوې بله اونۍ د زرڅانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلي چې د واده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دی بس د میـلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده.

زیړګل ورته په لـمړي سر کې د خوښی مبـارکي وو یله او بیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل : تاسو بیغمه اوسۍ کاکا زه کارونه جوړوم.

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لور روان شول.

زیړګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې د کلي د ځـوانانو سپین ګـرو او نورو او سیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه.
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلې نارینه اوسیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي اوسیدونکو د زیړګل په لیدو خوشاله شول او دهغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل. پس له روغبړه زیړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول دزیړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیړګل خپل کلي والو ته داسې ویل :

درنو خویندو او ورنو !

سواد او پوهه دا هغه د خداي لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لار ښونه او حدیث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې او س موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د خوښی ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواداو زده کړي د نعمت څخه بهره مند شي.

زما د سواد اموزی استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو دښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلې د زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو اوسیدونکو د زیړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.

استازوهم د زیړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې دپلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زیړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالی او کاکا ناوی چې دمخه د هغه دراتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او دهغه سره یې روغبړ وکړاو په لیدو یې ډیرخوشاله شول.

شین خالی هم د غرمې ډوډي تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډي یې نوشجان کړه.

د شین خالی مور زیړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداي دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟

زیړګل ورته په جواب کې وویل :

موري بې زحمته سرې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضې یم ، ښې نمري مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ،تاسې بیغمه اوسې ما باید زحمت ویستلې واې٠
د کاکا ناوې وویل٠ شکر چې ښه نتجه دې ترلاسه کړې ده تل خوشاله او بریاى اوسې٠

شین خالۍ هم د زیړګل په برې خوشاله وه ،پس له دوه دې زیړګل د شین خالۍ سوغاتونه د بیکه راوویستل او ورته یې په ډیره مینه ډالې کړل او همدارنګه د کاکا ناوى شال یې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چې اکا کورته راشې او هغه ته یې پر سر وتړې چې هغو هم د زیړګل سوغاتونه په ډیر خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څو شیبو خوږو کیسو او خبرو شین خالۍ د زرڅانګې د واده خبر زیړګل ته ورکړ او د هغې دا هیله بې هم ورته وویله چې واده ته به یې ښکلی شعر جوړوي چې بیا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې٠
زیړګل دشین خالۍ دا هیله ومنله او خپله شړې یې ترخان چارپیره او د داما ن ځمکو ته د اکا د لیدلو په مقصد ووت٠
زیړګل د دامان ځمکو ته نژدې په یوه وړه غونډې کیناست او داسې زمزمه بې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شین خالۍ نژدې خورلنډه وه او زیړګل ته یې ورور ویلی وه زیړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هیله لرله:

پل دې بختورشه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایې شوه نوی بل د مینې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل بې داسې تمثیلوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختي لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوې ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کور دې بختور شه خور، اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بليږي پاک الله يې شي قريب
وي دي په امان کې افغاني ښکلي بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کوردې بختور شه خور اشنـــا دې شه طبــیب
اور یې چې بلـیږی پاک الله یې شـــې قریـــب
وی دی په امان کـــې افغـانـي ښـــکلی بشر
پـل دې بخـتور شـه ناوې پـــل دې بخـــتور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

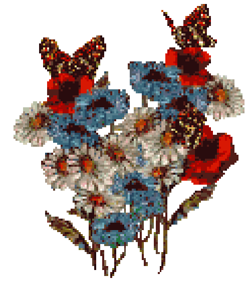

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلی شي او همدا رنګه د اکا سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې مرسته وکړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خالې د ارمانو او هیلو د تر سره کولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالې د زیړ ګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خورلنډې زرځانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار اوسي ځکه چې زرځانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرځانګې د پلار نژدې مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرځانګې د پلار سره مرسته وکړي.

ماښام کله چې زیړګل څاروي د کلا انګړ ته راوستل نو په شین خالې یې غږ وکړ چې څاروې په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالې او د هغې مور په ګډه څاروې په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلو پنډ د وچو وښو تر څنګ تراوږې ښکته کړ او لور یې د دیوال په د رز کی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګډه کړه او د څارویو مخې ته یې په کافې اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتله پکې راوړې وه و څنډه او د کور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالې په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود.

یو څه شیبې وروسته د شین خالې پلار او مور هم راغله او شین خالې د هغو مخې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چايوډکې پيالې کيښودلې.

زيړګل د تورو چايو څښکل عادت درلود ،مګـــر د شين خالۍ مور او پلار د شنو چـــايو څښکل غوره ګڼل او ويل به يې چې د شنو چايو ګټې ډيرې دی خو شين خالۍ بيا دومره سر پرې نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شين تو پيرنه درلو د ،څـه چې به تيار وه هغې به څښل خو بيا زيړګل او د شين خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځيدلی وه.

زيړګل د چاې اخـــري پياله پـــه سر واړولـــه چې د کـــلې د ملا د الله اکبر آ واز پـــورته شو ټـــولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زيړګل څادر او اکايې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړې، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کـــلې کې د ماښام لمانځه ته د کلې اوسيدونکې حتمې جـــومات ته راتلل ، په تيره بيا د کلې سپين ګيری او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ا تـــول د کار او غريبۍ لپاره د کـــلې څخه بهر وتل ، ځوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعليم او زده کـــړی لپاره ښوونځيو ته تلل ، په کلې کې تنها د کور ميرمنې او واړه ماشومان پاته کيدل چـــې په خپلو کې بـــې راشه درشه لـــرله او هميش بې بنډارجوړ وه خود دی بنډارو ترڅنګ د کورد کارونو سنبالول ، دجامو پريمينځل ، پخلې او نور ډير مصروفتونه وه چـــی د کور ښځو هم په ډيـــر زحـــمت او کـــړاونو ورځنـــۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرڅانګې پلا ر، زرڅانګه د شين خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چيری زيړګل او تره يې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شريک کړی.

د زرڅانګې کور د شين خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پـــدې توګه په کلـــې کې د دې دوؤ کورنيو تک راتګ د کلی نورو اوسيدونکو په پرتله ډيرؤاو ښې اړيکې يې ساتلې.

زرڅانګې د زيړګل او د هغه د اکا شتون پـــه کورکې خپل پـــلار ته خبر ورکړ.هغه هم د ځايه پاڅيد ، پګړۍ يې په سر وتړله ، واسکت يې واغـــوست او خپله تور بـــخنه شړی يې تـــر ځان چار پيره کړ او د زيړګل د کور په نيت روان شواو هلته په رسيدو د هغو د کور ور وټکوه.

زيړګل د کلا ور خلاص کړاو د زرڅانګې د پـــلار سره يې روغبړ وکـــړ او هغه تـــه يې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه او د کور په انګړ کې ورته ځاي برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیرګل ، دزیرګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل.

د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې.

په پیل کې د زیرګل آکا د زرښانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛

لعل میره !

څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟

د زرښانګې پلار ورته پـه ځواب کې وویل:

آکا ، که رښتیا راباندې وایې مامله خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څــه هم د زرښانګــې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې ؤه، خـوکله چې زه خبر شوم ما د زرښانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چــې زرښـانګه زموږ یواځینی لور ده ، موږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که مــوږ په ځـوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغــو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چی دا خبره ما د زمانخان سره هــم شریکه کـړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نــه غواړم چــې پدې بــرخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانــخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویــل چې دا زموږ او تاسو د خوښــی او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هــم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هیله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکـوی مــوږ د کلی رسم او رواج نــه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه مـوږ خپله هـم داتکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درښبت تر سره شې.

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟

لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟

د زرښانګې پلار ورته په جواب کې وویل:

هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې دجمعې په ورځ که دخداې رضاوي واده د ی ، همدا وجه ده چې آکــا ، زیرګل او تــاسو سره د مشورې لپاره راغــلی یم ترڅو د واده پــه تنظیم کې له ما سره برخه واخلۍ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدي ډول لعل میر آکا ، زیړګل ، او د شین خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ او دې پایلې ته سره ورسیدل چې د ښځو مراسم دې د زرځانګې دوۍ په کوراو د نارینه و لپاره د شین خالۍ دوۍ په کورکې ځایونه برابر شي او میلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته ترسره شي .

کله چې د زرځانګې پلار د زیړګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنې وعده ترلاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو .
زیړګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بیل یې واخیست اود باغچې په لور روان شو .هغه د زمانخان اکا ځوی یا د زرځانګې کوژدن ا باسین له وړکتوب څخه پیژنده ، هغه به همیش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځیده . نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزیړګل څخه شین خالۍ هیله کړې وه چې دزرځانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زیړګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې یې ډالې کړي ، زیړګل د هغې کلیوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هیله لرله:

ناوکۍ څومره ښه ښکاریږي
په ناز همزولې یې ګډیږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زیړګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثیلوه:

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خومره ښایسته د غاړې هارېږې طلایي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

د ا باسین او زرخانګې د نیکمرغي لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکی پل دی بختور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مو روښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

او په اخر کې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مو ګل اوعندلیب شه
اوسی خوشاله دا ډالی د افغاني ده
د شمله دار هلک ښادي ده

ډالی

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

ناوکی خومره ښه ښکاریږي
په ناز همزولې یې ګډیږي
د هلک کورپرې ابادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده
څومره ښايسته د غاړې هاريې طلايي ده
د شملــه دارهلــک ښادي ده

ناوکی پــــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمـــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګـــل اوعندلـــيب شه
اوسی خوشالـه دا ډ الی د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرڅانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه٠

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرڅانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې يې ترې کار اخيست له ځــانه سره راوړي ؤ او د پخلي لپاره يې ثو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه يې پــه لويو او وړو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره يې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه يې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا دنورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠

په رښتيا سره هم ټولو کليو الوا د واده ميلمنو ته ميلمستيا اوهغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار اومنډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو دآشپزې ګـروپ سهار دوخته د کلی د نــائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونود پخولو کار پيل کړی وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډۍ ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠ مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانوبه د ستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډۍ به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د يري په لور د سيل لپاره تلل٠

کله چې د ډوډۍ پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وي٠

د کلي او ميلمنو په خيرو کې د خوشالۍ روحيه دورايه ځرګنديده اوښايسته ګڼه ګوڼه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ اوبيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خـاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کــلي او سيمی د خــلکو تر غــوږ شو٠ سازيانو په وار سره دبهاري، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جــوګ پــه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډۍ ،چــاربيتې،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانوته اورول٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو شيبې وروسته زیړګل هم د شین خالۍ د خور لنډۍ زرڅانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډۍ په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نـورو مـراسمو ورستـه د خپل انډیوالانو سره د اباسین دلیدو او هم د سیل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل٠
د زیړګل دوستانو د هغه په لیدو هغه ته ښه راغـلاست ووایه او د هغه څخه یې هیله وکړه تر څو ددوۍ د خوښۍ لپاره سندرې ووایې ، که څه هم زیړګل په اوله کې رضایت نه ښوده نو چې کله اباسین د هغه څخه هیله وکړه نو بیا یې ارمونیه خپله کړه او د دې سندریې په ویلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ٠

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالې ده
د اباسین هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوریدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زیات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپـکړول او د واده فضا نور هـم توده شوه٠ زیړګل یو څو نورې سندرې وکړې او ورسته یې د دوستانو د تشویق څـخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کیناست٠
په همدې ترتیب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازیانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته میلمانه پـه احترام او عزت رخصت او د اباسین دواده خـوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه٠

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازدیـګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نیت د لعل میر اکا د کور په نیت روان شول٠
کله چې ورسیدل د کلي ملا د سپین ګیرو او میلمنو په ګډون د اباسین او زرڅانګې شرعي نکاح وتړله او د کلیوالو او د واده ګډون کوونکو پـه ګڼه ګوڼ کـې په ډیره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسین خپله کوژدنه په کاله کړه٠

کله چې د واده مراسم خلاص شول زیړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاریو خبر واخلي په لاره کې یې د خپل واده پـه فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسیدو یې د شین خالۍ په یاد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کـې درتــه ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګــلو سیــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیــل له به راځې دلبرې
او په آ خر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره ګدې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښا پیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به مني جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

زما د پاکې میني ښکلي بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلي بڼ کې
د وفا لاس به راکوې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

زما د میني او سرو ګلو باغچه
د رنګینو ،باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانه به ساتې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

ترخو پدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

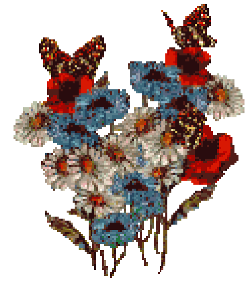

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو دکـلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدنې شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هیله دا پتئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي، په همدې هیلې مازیګر یې خپل دا ړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړګل د اکا ،کاکاناوې، شین خالـۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداي پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځـایه په بس کې له څو ساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خونې انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلې وه چې دزیړګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځـاې پر ځاې او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخونې د انډیواانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسها ر دخپلې پـوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ٠
زیړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسې څانګې څخه دنـوی سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې پـه هغه وخـت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونو جريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفوته ځوانان جلب كړي.
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعگيرى او نظر ياتو لپاره كار كاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړى كې دخلكو اوحكومتونوسيا ستونو په اړه هرې ډلې خپل نظريې څرګندولې.
اكثرا دا بحثونه په وطـن او نړيواله كچې د فقر،بدبختۍ او بيعدالتۍ په مدار څرخيدل.

يوى ډلى به د يـوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلـې سياسي موضوع ګيرى څخه دفاع كوله. ددې حا لت څخه دا سې معـــلوميده چې مختلفو پا رټيوا وګوندونو دځوانانو په مينځ كې دخپلو صفوفود تـقويې په مقصد جـدي كار پيل كړي وه. دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن كې دبدبختيو عوامل په مختلفو نظرونو كې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن كې ديوى عادلانه ټـولنې د مينځ تـه راتګ پـــه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلو علاقې وړ پارټۍ او تنظيمونو كې تنظيمول.

ځينو بيا د اسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پــه وطن كــې د اسلامي اصولو د تطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بـــلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يـــې اسلامي اصولـــو ته مراعت كيدو دليل باله او خلک يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكو كې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد نارې پــــورته كړى وې.

ځينې نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوى ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن كې د طبقا تى ژوند موجوديت باله او دا سې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير وركړو ، اوپه وطن كې دعادلا نه اوانساني ټـــولنې د راوستلو لپـاره كار وكړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري رابلل.
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفدارو چې د مايوستانو په نامـــه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد كې څرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټى افـــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته رابلل.
پـــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول كې محصلينو دداسې بـــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكواوسپيځلو ،ملي ،وطني ،اسلامي او انساني احساساتو په استفادې سره دسياسي پارټيو صفوف ورځ په ورځ تقويه او په وطن كې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنېه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې پــه مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او د نفاق او بد بختی کندې ته ګذار کړل٠
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پتیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل ٠

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نوروبادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې بې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو پــه خلاف وي ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره میـنه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو تــه په درنه سترګو کتل او د غلیمانو شوم اعمال بــې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې پــه شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مـو د خاپــــوړو کلی کــــور دی
دا مو د نیکـــــو د تــــورې زور دی
ورک به شي غلیم چې مـخ یې توردی
سر به ترې قربان کــړم د بـــــدن سره
مینه مــــوږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــــان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هـــوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبـــــلان د باغ او بـڼ سره
مینـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــــوږه خــــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نيکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصيتونه او دهغود کارنامو نه داسې يادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتــــه کې نازو انا لمسيــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به يې شــــــاړې د چمن سره
مينـــــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستــــان دی

او دګران وطن افغانستـــــان د مختلفو جغرافيوي موقعتونو نه يې داسې ستاينه کوله :

وګــــــورئ هرات دی که لغمــــــان
يا که ننــــــګرهار دی که جـوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــــان
غرونه يې ښه ښــــکاري دمعدن سره
مينه موږ لرو دخپــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډير ګران دی
دا زمــــــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او ځپاند سيندونه او دريابونه او دهغو ښکلا او طبيعت ته داسې تعريف ورکاوه:

وايي هريرود اوبــه خــــــوږې لري
سيند د ارغنــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سينـــــد څه نخرې لري
جـــــوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو دخپــــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمــــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به یې د وطن د افتخاراتو او د نیکونو په کارنامو داسې ویاړ او یادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نیـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــوریادګـــار دی
لاس په ګریبان ګرځـــوله دښمن سره
مینه موږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نیکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غلیم چې مـخ یې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مینه مـــوږ لرو دخپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

لوړ چې په هـــوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبـــلان د باغ او بـڼ سره
مینـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسیـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شاړې د چمن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

وګورئ هرات دی که لغمان
يا که ننګرهار دی که جوزجان
پورته قطغن که بدخشان
غرونه يې ښه ښکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

وايي هريرود اوبه خوږې لري
سيند د ارغنداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سيند څه نخرې لري
جوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

دا وطن زموږه افتخار دی
دې کې مو عزمت د نيکه پلار دی
دا د افغاني کلتور يادګار دی
لاس په ګريوان ګرځوله د شمن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

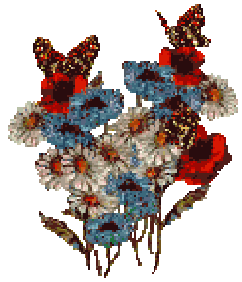

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیړګل ته د پوهنتون چــاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چــې هــره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندې او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیر ه لږه موده کې د ډیرو مخلصو او رینښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایې پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیړګل لرې والي زوروله د زیړګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خور لنډه زرڅانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیړګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرڅانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عــالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناو نشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږوخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایې پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شې.

په همدې ترتیب ژوند خپل پړاونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې .

زیړګل لاد خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، د هغه سن او سال او دهغه صحې حالت د اطمینان نه وه ،که څه هم شین خالۍ او مور یې ځو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو دهغه د مرګ احوال د زیړګل تر غوږو ورسید.
زیړ ګل ددې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو .

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږي او انسانان پدې کې هیڅ نشي کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي.
زیړګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغــې او د پوهنتون د لیلیې پــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله.
ماښام د مراسمو ورسته زیړګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او دشین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو .

زیړګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل او دهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لـيار لـــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې يې ورته مشوره نه ورکوله او د یو معقول تصمیم نیول یې ورته توصیه کوله.

دزیړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه يې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم یې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازيګر د لمانځه لپاره يې تياري ونيوله ، اودس يې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته یې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پاکه ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وي او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ريا کاران دي.

عزت يې شي نصيب چې ربـه ستا پـه لياري سم دي
ذلــت پـــه هـــغـه چا چـــې د ريا پـــه لياري سم دي

پاکه خدایه !
ژوند په تیریدو دي خو سرلوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي.

تيـــرېـــږي قافلـــې د زمانـــې نـــن او ســـبا کـــې
سرلوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لياري سم دي

لویه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پیدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي.

انســـان لـري ډيــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقــه
زيبيږې ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي

الهي !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضـــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدايه په خپل دربار کې قبول وګرځوې .

زاهـــد پـــه عــبادت رسي دزهـــــد مرتبې تـــه
سجـدې يې شي پخې چــې درضا په لياريې سم دي
سخي پـــه سخاوت بانـــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـــه وي څوک چې د سخا پـــه لياريې سم دي

الهي !
ژوند عبث تيرول متاع نلرې او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پايه د مصطفی ص
دپاکې او سمې لارې پيروان او صادقه مومنان وګرځو .

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يـــې څـــه ده
پيـــرو د سمې ليار د مصطفی پـــه لياريې ســـم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند
په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه هميش برخورداره اوسو .

درګا تـــــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رســي څوک چـې د دعا پـــه لياريې سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياريې سم دي
ذلـت پـــه هـــغه چا چـــې د ريا پـــه لياريې سم دي
تيـــرېـــږې قافلــې د زمانـــې نـــن او ســبا كـــې
سر لوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لياريې سم دي
انســان لــري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقـه
زيبيږې ورته كـړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي
زاهـــد پـــه عــبادت رسي د زهـــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجـدې يې شې پخې چــې درضا په لياري سم دي
سخي پــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لياري سم دي

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يــې څــه ده
پيــرو د سمې ليار د مصطفی پــه لياري ســم دي

درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يـــم
مطلب ته رســي څوک چــې د دعا پــه لياري سم دي

****

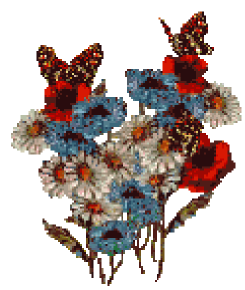

ديارلسمه برخه

شين خالۍ

زيړګل ورو سته له ډير غور، دملګرودخرګندونواو مشوروڅخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې دشين خالۍ او دکاکا ناوې يوازې پريښودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پريږدي او د پوهنتون په نژدې سيموکې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولـي اودلته نوی ژوند پيل کړی تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شيـن خالۍ اود هـغې دمورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي ۰

زيړګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخونې ملګرو ډيرې مرستې وکړي ،کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيوکې يې يولوې بس موټرپه کراکړ او دزيړګل سره يوځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پـــه بس کې ځای پرځای کړل او همدارنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره دهقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتـــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړي ۰

کله چې د زیړګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکې زاړه ،ځوانان ،ماشـومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخدای پاماني ته راغلـې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خودشین خالۍ خورلنډو اویو شمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په ربښتیا سره دکلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده۰
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غـمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوربې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روښې اوبه په هغو پسې وشیندلې۰

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوو اوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړنې تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې۰
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټې وهلو حاجت نشـتـه وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې۰
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړۍ، لیچی۰څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنـــګ میوې ترکاري او حـبوبات د نژدې پلورنځیو څخه ترلاسه کیدې۰ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ۰
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښارې ژوند سره اشنایې ترلاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خـــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول۰
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلی په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکتري دوره وه د خپل کوژدني او کاکا ناوې سره په مرکز کې تیر کړل چې بیا زیړ ګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او په لوړه کچه د طب د پوهنځي دفراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو اوعزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شین خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونه جګ او د لوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروسته په خپلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو کلو او باندېو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي ته د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازارته د واده دخرید په مقصد لاړل اوترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده ټوکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلیوالي ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محفل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحــالي د کلي کور سره مزه کا

زیړګل چې د شین خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستایله:

پروا مــې د اشنا پــه ځان منــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت اوستړیا داسې تعریفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کــې
دا تهول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

زیړګل په ژوند کې د یو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ویل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګردی
د ا ژوند اوکارو بارېې شوق او شورسره مزه کا

او دخپلې شین خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې یې دخپل مینې شین خالۍ په لیدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
دیدن ته چــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غــزل

محــفــل چې د یارانو تنګ تکور سره مزه کا
خوښي او خوشحــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مــې د اشنا پــه ځان منــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کـــې
دا ټول جار اوجنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

ځوک ناست دی غمازي کاځوک دښکلو سوداګردی
د ا ژوند اوکارو باریې شوق اوشورسره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مـخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

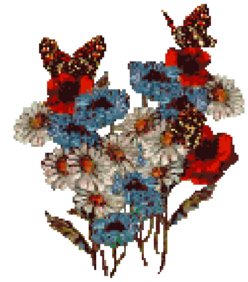

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالې

ډاکترزیرګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخونې څخه د واده داړتیا وړ وریــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوو روسته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څـارویو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ ورۍ حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه ۰

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلي وه او هم د ښځینه میلمنولپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډ کې وه فرش اوسمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې دپخلي کارونه هم ترسره کیدل ځاې برابرکړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړې ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند ر غــاړې سر ه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړې وه او دکلا بهر یې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه۰

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکترزیرګل او د کلي اوسیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه۰ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانوبه د میلمنو خیال ساته۰

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربیتې او داستانونوپه ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل ۰
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرڅانګي پلار لعل میر آکا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کید ل ، چې د شین خالۍ خور لنډو د کلی ښځواونژدي دوستانو سره ددار یا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه۰
په همدې ترتیب ټنګ ټکور د شپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول۰
سبا د چای اوسبا نــاري وروسته دکلی ملا ، سپین ګیری، نــژدی دوستانواو مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې دنکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالۍ او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکټر زیړ ګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تــه ادامه ورکړ چې دکلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزیدلې وه۰

مازیګر ځوانانو ډولي جوړه کړه او دلعل میر آکا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پــلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل۰

د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل لا د واده شپږ میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول۰

ډاکتر زیړګل اوشین خالۍ ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه د خپل مور شین خالۍ ښکلۍ نجلکۍ وه۰
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دي پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بد حالته وباسي چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمــت او کړاونو د خپل لــور ،شین خالی او کاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډېرو پښتنو ، منډو او رامنــډو ورته د اقامـت يا اوسيدنی اسناداو اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زيړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نــه بلکه په يو رستورانــت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې اوورځې سبا کوې.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډېر شمير هيوادوال د پوهې ، تعليم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې دملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسيدلي دي په غير مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زيړګل او شين خالــې د ژوند کيسه ددې خبرېی يــوه ژوندۍ او وړه شانې بيلګه ده ·

زيړګل په مهاجرت کې دکار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې يادونه کوي :

زمـــوږ دکلـي هغه کور
هغه خټين ديوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثيلوي :

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلي شان حجره
اوس بې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تير وختونه داسې يادوي:

ښکلي باغچــه دميلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویورې دروازې
هم يې کړکۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنور خـــيژې لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه مورږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې یې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بيا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زموږ د کلي هغه کور

زمـــوږ د کلي هغه کـور
هغه ختين ديوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو د نور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه د ميلمنو
د خـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دی پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويوړې دروازې
هم يې کړکۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنور خـــيژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مــــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجــــر ځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چــــا رانه واخسته په زور ؟

ربــــه مورې ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو مورې امان
یو زوریدلــــي په بد شان
که ته زموږه شــــې غمخور
چــــا رانه واخسته په زور ؟

چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســــره جـــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شـــوکـــلی کور
چــــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالی کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنـو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یو نوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوي.

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خـیړنیز ،علمي او ادبـي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پاڼه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر یې دشاعرد خیـال ددنیا څـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی.

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهـــمزولـــوسره نـن دمـــازدیګرپه لور
ډیربـــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلې دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو او راتلونکو ځوانو شاعرانو ، لیکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپو څخه ساحل ته د رسیدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو د هغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صیب په ګوتو کړي تر اوسه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبیا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان لیکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي .

پدې اثر کې هغه حساس او په زړه پورې تکیو ته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خیال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوریدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمي نسخه لیکلی او هغه نامرئی او مجهوله غوټه یې په ډیر روښانه ډول پرانیستی ده چې د شعر او ادب په دنیا کې یو نوې بدلون ګنلای شو. دبیلګې په توګه د شین خالي ناول چې یو انځوریزه او د شاعر ریښتینې داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو او محدودیتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بندیزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان او بل مکان ورته ورکړ شوی دی .

د ښاغلی سمیع الدین افغانی په دی اثر کې اصلي هیرو او اتل نه شو کولې چې حقیقت په اصل رنګ بیان او مجبوریتونو دده شعر او داستان د خیال او فکر په تال کې انځور کړي اویا دا چې یو سلسله محدو دیتونو او تنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکر احساس د قلم په ژبه انځور او تصویروي ، لکه چې وایې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې یار دې شم
ستا د پاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمه وړمه شمه بهار دې شم

یا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صیب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او دیوالونه ئې ور ونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خیال او فکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقیقي انځور او تصویر

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لو ستونکو او اوریـدونکو تـه ور په لاس کـړي، لکه د شـین خالیـ کـوژدن زیړګل چې د هغې په وړاندېزاو خوښه د شین خالیـ د خـورلنډې زرڅانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښې په شپه کې بې په خپل خـواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپــې دې د برات شــه شــه کلــونه دې اختر
پـل دې بخــتور شــه ناوې پـــل دې بخــتور

پل دې بختور شــه ناوې مـینه کـې دې کورشو
نوې اشنـايي شـوه نـوی بـــل د مینـــې اور شو
ستا د حسن شـــمعه چـــې روښانه په هـر لورشو
حســن دې ښـکلا دې چــيرې مـه شـــه د نــظر
پـــل دې بخــتور شــه ناوې پـــل دې بخـــتور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تـک لاری پر بنسټ خپل اشعار د قیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنـډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جـسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ بې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي۰
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم پـه ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شــي او هنر مند ورتـه په خوږ اواز، ښکلې کـمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکـړي لکه د افغاني صیب دا لانـدې شعرچې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکې اوازکې کمپوز او کلیپ شوی اولـراوبرپښتونخوااوټـولو افغـانانو د خوښی محافل رنګینوی او اوریدونکې بې په شوق ،او احسا س اوري او خوندترې اخلي۰
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زموږ پــه ګران هـیوادکـې بلکه په نړیواله کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبـو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستـــا پـــه اننــګوکې
چــې د چـــا دوینـــې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـا د پـــاکـې مـینـې
حقیقت پـکې څـرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویـل مینـه رسوایي ده
مـا ویل زه دې لیـوني کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مـا ویـل راشه مازیګر ته
دې ویـل دربـه شم ګدر ته
مـا ویـل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په څنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤو لیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکو ته یې په ډیر درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لـه دربـاره د سلامتیٰ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅونورهم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسـره شته ولیکي او د ادب مینه والـو ته ئې وړاندې کړي.

همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعـرانـو او صاحب نـظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې د دې لیکنې د لا پیاوړ تیا او غنـې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې.

ومن الله تـوفیـق
نجـم الـدین سعیـدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library